

Na osnovu člana 86. stav 2. Zakona o zaštiti zdravlja bilja ("Službeni glasnik BiH", broj 23/03) i člana 61. stav 2. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02 i 102/09), Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja, u saradnji sa nadležnim organima entiteta i Brčko distrikta BiH, donosi

INSTRUKCIJU ZA UZORKOVANJE I ZDRAVSTVENI PREGLED KROMPIRA

Član 1.

(Predmet)

Ovom Instrukcijom propisuje se jedinstven način uzorkovanja i zdravstveni pregled kod uvoza krompira i u skladištima, formiranje i pregled uzorka, aktivnosti koje se obavljaju prilikom uzimanja uzoraka i pri vizuelnom zdravstvenom pregledu, uzimanje uzoraka zemlje za ispitivanje krompirovih cistolikih nematoda, uzimanje uzoraka na prisustvo *Meloidogyne chitwoodi* i *Meloidogyne fallax*, uzimanje uzoraka za vizuelni pregled biljaka u polju i higijenske mjere.

Član 2.

(Značenje izraza)

Izrazi upotrijebljeni u Zakonu o zaštiti zdravlja bilja ("Službeni glasnik BiH", broj 23/03) (u daljem tekstu: Zakon) upotrebljavaju se i u ovoj Instrukciji, a izrazi upotrijebljeni u ovoj Instrukciji imaju sljedeće značenje:

- a) **LOT** je homogena količina gomolja krompira iste sorte i kategorije koja je proizvedena na istoj parceli od istog sjemena;
- b) **Jedinica za uzorkovanje** su gomolji, odnosno njihova pakiranja, koja se slučajnim izborom uzimaju iz pojedinoga LOT-a;
- c) **uzorak (jedinica) za vizuelni pregled** su gomolji slučajno izabrani iz jedinice za uzorkovanje radi vizuelnog pregleda.

Član 3.

(Uvoz krompira)

- (1) U cilju sprječavanja unošenja i širenja karantinskih štetnih organizama krompira, pošiljka gomolja koja se uvozi mora zadovoljiti uslove propisane Pravilnikom za stavljanje u promet sjemenskog krompira u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 67/12).
- (2) Tolerancija (u %) čestica zemljišta na gomoljima je strožija ukoliko se radi o pošiljci gomolja krompira koja se uvozi iz određenih područja za koja je poznato da su zaražena karantinskim štetnim organizmima.
- (3) Sadržaj cijele pošiljke potrebno je provjeriti iz pratećih dokumenata.
- (4) Pošiljka se može smatrati kao jedan LOT ili može, ako je tako prikladno, biti podijeljena u više zasebnih (odvojenih) lotova, koji tada mogu biti predmet kontrole i uzorkovanja.
- (5) Za sjemenski krompir svaki LOT se sastoji od jedne sorte iz iste kategorije, klase, porijekla i veličine. Cjelovitost LOT-a treba se nadzirati kroz certifikacijske zahtjeve za sjemenski krompir.
- (6) Za merkantilni krompir pakirna lista treba da ukaže na odvojenost LOT-ova od strane proizvođača ili pakirnice.

Član 4.

(Fitosanitarni pregled krompira)

- (1) Identitet pošiljke krompira koja podliježe obaveznoj kontroli utvrđuje se na osnovu fitosanitarnog certifikata. Kontrola pošiljke obavlja se u skladu sa Pravilnikom o mjerama za sprječavanje unošenja, širenja i suzbijanja štetnih organizama na bilju, biljnim proizvodima i reguliranim objektima ("Službeni glasnik BiH", broj 59/11).
- (2) Na graničnom prelazu treba da postoje adekvatni uslovi za obaveznu kontrolu pošiljke i uzimanje uzoraka (npr. adekvatna rasvjeta i oprema, površine koje su primjerene za lako čišćenje i dezinfekciju-dekontaminaciju), a kontrola i uzorkovanje moraju biti obavljani dok je krompir u originalnom pakovanju. Fizičko stanje gomolja krompira provjerava se kako bi se osiguralo da ne postoje naznake truleži ili oštećenja koji mogu biti uzrokovani karantinskim štetnim organizmima.
- (3) Kod pregleda uvozne pošiljke pregledaju se LOT-ovi od kojih je sastavljena pošiljka.

Član 5.

(Formiranje i pregled uzorka)

- (1) Unutar LOT-a vreće gomolja se uzimaju slučajnim odabirom i one čine jedinicu za uzorkovanje. Iz ovih vreća uzorak od najmanje 200 gomolja se uzima nasumično te kontroliše ili testira. Preporučena minimalna jedinica za uzorkovanje je 5 vreća po LOT-u za male LOT-ove, s povećanjem jedinice za uzorkovanje u odnosu na veličinu LOT-a za veće LOT-ove (Prilog I). Koliko je to moguće, jedinice za uzorkovanje treba uzeti nasumično iz različitih dijelova LOT-a, a ciljano iz vreća koje pokazuju sumnjive znakove (npr. vlaga). Prilog I koristi se kada su gomolji u manjim vrećama (20-25 kg). Za pošiljke koje su u rasutom stanju ili u većim vrećama cijela pošiljka treba biti podijeljena u nezavisne LOT-ove koji se tada tretiraju kao jedinice za uzorkovanje. Sve odabrani gomolji trebaju biti vizuelno pregledani zbog mogućih vanjskih znakova infekcije ili infestacije, a nakon toga gomolji se prerežu kako bi se mogli ustanoviti eventualni simptomi infekcije ili infestacije štetnim organizmima. Zemlja iz vreća ili kontejnera koje se pregledaju treba biti pregledana i izvagana. Slično trebaju biti pregledani biljni ostaci i neprikladni materijali koji prate pošiljku. Uzorci zemlje, biljnih ostataka i drugih materijala mogu se poslati u laboratoriju na testiranje ako je potrebno.
- (2) Ukoliko postoji povećan fitosanitarni rizik kod uvoznih pošiljki, uvažavajući podatke rezultata prethodnih pregleda sličnih pošiljki, podatke o raširenosti karantinskih štetnih organizama u državi gdje su proizvedene gomolji koje se pregledaju, te obavještenja drugih država i sl., potrebno je intenzivnost, odnosno broj jedinice za uzorkovanje prilikom pregleda povećati.
- (3) Ako inspektor tokom pregleda posumnja na prisustvo karantinskog štetnog organizma, uzima uzorak, LOT ili pošiljka se zadržava i pod službenom je kontrolom, a uzeti uzorci se šalju u laboratoriju na detekciju i identifikaciju.

Član 6.

(Pregled u skladištu)

- (1) Zbog veličine, LOT se najčešće ne može u cijelosti pregledati. Uzima se uzorak za vizuelni zdravstveni pregled iz jedinice za uzorkovanje i na osnovu rezultata vizuelnog pregleda ili povećanog fitosanitarnog rizika uzima se uzorak za laboratorijsko testiranje.
- (2) Određivanje jedinice za uzorkovanje zavisi od načina skladištenja i pakiranja, vodeći računa o sortimentu i lokalitetu proizvodnje sa kojeg potiče uskladišteni krompir. Ako je krompir već pakovan u vrećama, jedinica za uzorkovanje je npr. 5 vreća. Kada je pojedini LOT krompira razasut u skladištu, uzorak je cijela ćelija odnosno prostor. Veličina jedinice za uzorkovanje je po običaju broj vreća koje se otvaraju, da bi se sastavio uzorak, a to zavisi od statističkih pravila i raznih drugih aktivnosti.
- (3) Prilikom pregleda domaćeg krompira, treba posebno paziti na statistička pravila i na rezultate pregleda prethodnih godina.
- (4) Iz jedinice za uzorkovanje po slučajnom izboru, uzima se uzorak za vizuelni zdravstveni pregled od 200 gomolja. U slučaju otkrića gomolja sa sumnjivim simptomima bolesti, iste treba izolirati i takav uzorak poslati na analizu. U slučaju prisutnosti veće količine zemlje, potrebno je i zemlju poslati kao uzorak za testiranje na prisustvo krompirovih cistolikih nematoda.
- (5) U skladu sa godišnjim programom posebnog nadzora na prisustvo bakterija *Clavibacter* i *Ralstonia* (u daljem tekstu: Cms i Rs) treba uzeti uzorak 200 gomolja za kontrolu latentne (skrivena) infekcije sa ovim karantinskim štetnim organizmima.

Član 7.

(Aktivnosti koje se obavljaju prilikom uzimanja uzoraka i vizuelnom zdravstvenom pregledu)

- (1) Prilikom zdravstvenog pregleda treba biti pažljiv na opšti izgled cijeloga LOT-a koji se pregleda. Kod pregleda krompira domaćeg porijekla posebno su važne informacije i zapažanja proizvođača krompira, o činjenicama koje bi na bilo koji način mogle uticati na zdravstveno stanje za vrijeme proizvodnje i skladištenja, a posebno na zarazu karantinskim štetnim organizmima.
- (2) Vizuelni pregled obavlja se uz odgovarajuće osvjjetljenje. Za dobar pregled potreban je stol sa površinom koja je primjerna za čišćenje i dezinfekciju.
- (3) Kod pregleda pojedinih gomolja odabranih za pregled, treba obratiti pažnju na opšti izgled i njihovu površinu (pojava eksudata na okcima, zvjezdasto pucanje kore, odvajanje vanjske od unutrašnje kore, čestice zemlje zalijepljene na okcima gomolja itd.). Po utvrđivanju opšteg izgleda i njihove površine, gomolje treba presjeći 2 cm ispod pupka (mjesto gdje je gomolj bio spojen sa matičnom biljkom) i pregledati izgled njihovog provodnog tkiva. Važno je obratiti pažnju na znakove bolesti smeđe truleži i prstenaste truleži krompira. Razrezani gomolji, koji imaju promijenjen provodni sistem, te su sumnjive u pogledu moguće infekcije sa smeđom ili prstenastom truleži krompira, a iscjedak (eksudat) iz provodnog tkiva se ne vidi, treba izdvojiti. Nakon 20 minuta gomolj je potrebno stisnuti prstima i paziti da li će se pojaviti iscjedak. Pored ovih simptoma treba obratiti pažnju na pojavu nabora (prištića) na površini gomolja što ukazuje na mogućnost prisustva *Meloidogyne chitwoodi* i *Meloidogyne fallax*. Neke sorte krompira nemaju vidljive vanjske simptome. Unutrašnje tkivo ispod kože, u slučaju prisustva *Meloidogyne* spp. je nekrotično i smeđe. Odrasle ženke su vidljive ispod površine, okružene smeđim slojem, što

uobičajeno ukazuje na prisustvo jaja. Ako dođe do iscjetka ili kakvih drugih sumnjivih znakova bolesti, što bi moglo biti uzrok karantinskih štetnih organizama ili ako se nađu sumnjivi organizmi u bilo kojoj fazi razvoja, uvijek se uzima uzorak i šalje u ovlaštenu dijagnostičku laboratorij. Kod sjemenskog krompira postupa se isto i ako dođe do sumnje na prisutnost propisanih ekonomskih štetnih organizama koji su propisani u Prilogu I Dio I Pravilnika za stavljanje u promet sjemenskog krompira u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 67/12).

- (4) Ako se prilikom formiranja jedinice za uzorkovanje pronađe veća količina zemlje, potrebno je provjeriti koliki je udio njezine težine, te poslati na testiranje prisustva krompirovih nematoda. Za testiranje nematoda odlučuje se zbog sumnje na njihovu prisutnost ili u skladu sa godišnjim programom posebnog nadzora.
- (5) Svaki gomolj krompira za koji se sumnja da ima znakove bolesti, treba umotati u upijajući papir, a nakon toga u tanku aluminijsku foliju. Na taj način umotane gomolje složiti u vrećicu od polivinila, vrećicu zapečatiti i označiti. Spisak karantinskih štetnih organizama je naveden u Prilogu II.
- (6) Uzorak od 200 gomolja za testiranje latentne infekcije sa bakterijama Cms i Rs po slučajnom odabiru uzima se iz jedinice za uzorkovanje. Gomolji su obično bez ikakvih sumnjivih znakova bolesti. Gomolje spakovati u čvrstu papirnu ili tkanu (poli) vreću ili vreću od nekoga drugog materijala, koji će onemogućiti kontakt među gomoljima različitih uzoraka. Mrežaste vreće se ne smiju koristiti. Vreću sa uzorkom treba zapečatiti i označiti.
- (7) Poslije pregleda sjemenskog krompira koji je bio već pakiran u službeno označenim vrećama, vreće koje su otvorene potrebno je označiti. U tu svrhu upotrebljava se traka ili naljepnica, a na kraju se stavlja etiketa, koja je bila originalno pričvršćena na pakovanju prije otvaranja.
- (8) Poslije uzimanja uzorka treba sastaviti zapisnik o uzorkovanju te uzorak upisati u evidenciju o pregledima, odnosno u kompjutersku aplikaciju, koja se upotrebljava u radu.

Član 8.

(Uzimanje uzoraka zemlje na prisustvo krompirovih cistolikih nematoda)

- (1) Uzimanje uzoraka zemlje na prisustvo krompirovih cistolikih nematoda (KCN) *Globodera rostochiensis* i *Globodera pallida* u polju vrši se nematološkim sondama. Sonde su napravljene od čvrstog metala polucilindričnog oblika dužine 10 cm i prečnika 1,5 cm. Sonde se stavljaju na štap koji omogućava lakše uzimanje uzoraka.
- (2) Uzimanje uzoraka zemlje vrši se u skladu sa Pravilnikom o mjerama za sprječavanje širenja i kontrole krompirovih cistolikih nematoda ("Službeni glasnik BiH", broj 98/12) (u daljem tekstu: Pravilnik). Uzorak se sastoji se od minimalno 100 uboda/ha sondom koji se prikupljaju sa različitih tačaka raspoređenih u obliku pravougaone mreže, čije su duže stranice u pravcu obrade parcele. Udaljenost između uboda ne smije biti veća od 20 m u dužinu i ne manja od 5 m u širinu, pokrivajući cijelo polje.
- (3) Uzimanje standardnih uzoraka zemlje za službeno istraživanje parcela na kojima će se gajiti sjemenski krompir uzima se tako da je najmanja zapremina pojedinačnog uzorka 1500 ml/ha. Zapremina pojedinačnog uzorka za službeno istraživanje parcela na kojima će se gajiti sjemenski krompir može se smanjiti:
 - a) na najmanje 400 ml/ha ukoliko postoji dokaz da u posljednjih 6 godina nije gajen krompir i druge biljke domaćini navedeni u Pravilniku;
 - b) na najmanje 400 ml/ha ukoliko tokom dva posljednja uzastopna službena istraživanja u uzorcima veličine 1500 ml/ha nisu nađene KCN, a u međuvremenu gajeni su krompir ili druge biljke domaćini navedeni u Pravilniku;
 - c) na najmanje 400 ml/ha ukoliko tokom posljednjeg službenog istraživanja u uzorcima veličine 1500 ml/ha nisu nađene KCN, a u međuvremenu nisu gajeni krompir ili druge biljke domaćini navedeni u Pravilniku;
 - d) za parcele veće od 8 ha prvih 8 uzoraka uzima se na standardni način (1500 ml/ha), a za svaki sljedeći hektar veličina uzorka se smanjuje na najmanje 400 ml/ha;
 - e) za parcele iz tački b) i c) ovog stava na prva 4 ha uzimaju se uzorci kako je tamo propisano, a na preostalom dijelu parcele za svaki sljedeći hektar uzima se najmanje 200 ml/ha.
- (4) Uzimanje uzoraka za potrebe Programa posebnog nadzora krompira na prisustvo karantinskih štetnih organizama, osim za parcele na kojima će se gajiti sjemenski krompir, vrši se na sljedeći način:
 - a) Najmanja veličina uzorka je 400 ml/ha, a sastoji se od minimalno 100 uboda/ha koji se prikupljaju sa različitih tačaka raspoređenih u obliku pravougaone mreže, čije su duže stranice u pravcu obrade parcele.
 - b) Udaljenost između uboda ne smije biti veća od 20 m u dužinu i ne manja od 5 m u širinu, pokrivajući cijelo polje.
- (5) Pregled biljaka (korijena) na prisustvo ženki ili cista KCN vrši se u vrijeme cvatnje (precvjetavanja) krompira na način da se cijela biljka pažljivo izvadi, zemlja lagano protrese i lupom pregleda cijeli korjenov sistem i zemlja na korijenu. Ciste su vidljive na korijenju biljaka gdje su "prikačene" u vidu sićušnih "perli" tokom jula i augusta.

Član 9.

(Uzimanje uzoraka zemlje na prisustvo
Meloidogyne chitwoodi i *Meloidogyne fallax*)

- (1) Uzorkovanje zemlje na prisustvo *Meloidogyne chitwoodi* i *Meloidogyne fallax* vrši se sondama polucilindričnog otvora dužine 25 cm i prečnika 1-2 cm.
- (2) Uzorkovanje na parcelama na kojima se gaje kulture koje su dobri domaćini tj. krompir, mrkva i *Scorzonera hispanica* (crni korijen, turovac, kozja brada, crni turovac), vrši se sa tačaka raspoređenih u obliku pravougaone mreže 20 X 10 m, čije su duže stranice u pravcu obrade parcele. Tom prilikom minimalna veličina uzorka mora biti 2000 ml zemlje.
- (3) Uzorkovanje na parcelama na kojima se ne gaje kulture koje su dobri domaćini tj. krompir, mrkva i *Scorzonera hispanica* (crni korijen, turovac, kozje brada, crni turovac), vrši se sa tačaka raspoređenih u obliku kvadratne mreže 10 X 10 m. Tom prilikom minimalna veličina uzorka mora biti 4 000 ml zemlje.
- (4) Uzorkovanje tokom vegetacije može se vršiti i sa parcela na kojima se gaje kulture koje su dobri domaćini (krompir, mrkva i *Scorzonera hispanica* (crni korijen, turovac, kozje brada, crni turovac). U tom slučaju sa 1 ha nasumično se odabere 60 biljaka koje se izvade iz zemlje zajedno sa korjenovim sistemom. Vizuelnim pregledom se utvrđuje da li su prisutne gale na korijenu. U slučaju prisutva gala uzorak se šalje u laboratoriju na identifikaciju vrste. Cesto se gale ne mogu uočiti, odnosno simptomi nisu prisutni. U tom slučaju biljke se mogu poslati u laboratoriju, gdje se nakon 4 sedmice inkubacije utvrđuje prisustvo nematoda.

Član 10.

(Vizuelni pregled biljaka i uzimanje uzoraka u polju)

- (1) Uzorak za vizuelni pregled u toku vegetacije predstavlja cijela biljka krompira. Uobičajeno je da se pregleda 100200 biljki krećući se dijagonalnim prohodom kroz parcelu i na 10 ravnomjerno raspoređenih mjesta pregleda po 1020 biljki koje se nalaze jedna iza druge. Tom prilikom se obraća pažnja na simptome koji bi mogli ukazati na prisustvo karantinskih štetnih organizama, a pregledaju se svi biljni dijelovi i zemljište oko biljke (ovisno o vremenu pregleda - prisustvo tumora na gomoljima krompira i cisti nematoda). Također, treba obratiti pažnju i na prisustvo čestica zemlje koje su zalijepljene za okca na gomoljima krompira (može ukazivati na prisustvo eksudata od Rs -smeđa trulež krompira).
- (2) Pri vizuelnom pregledu detaljno se pregledaju listovi i stabljike. Jedan od simptoma koji mogu ukazivati na prisustvo smeđe truleži krompira (Rs) je hloroza i uvelost najmlađih listova (pri vrhu biljke ili na krajevima bočnih grančica), dok kod prstenaste truleži (Cms) vene prvo starije lišće pri osnovi biljke (jer su simptomi uočljivi kasno, na odraslim biljkama, u II polovini vegetacije), lišće dobija žućkastu boju i rubovi se uvijaju prema licu lista. Kod biljki zaraženih smeđom truleži krompira (Rs) stabljika pri osnovi je mrka (uočljivo na oko 2,5 cm iznad površine zemljišta) i iz sudova ističe bjeličasti bakterijski eksudat dok kod prstenaste truleži (Cms) na stabljici nisu uočljivi vanjski simptomi (osim blage hloroze i zaostajanja u porastu), a često ni u unutrašnjosti stabljike (na presjeku). Kod jače zaraze na presjeku stabljike pri samom dnu može se uočiti mliječna sluzava tečnost -eksudat. Također, kod prstenaste truleži ne venu sve biljke u jednoj kućici (jedni strukovi venu, a drugi ne), pa i na pojavu ovakvog simptoma treba obratiti pažnju.
- (3) Od rezultata vizuelnih pregleda zavisi uzimanje uzoraka za laboratorijska testiranja. Broj biljnih dijelova (osim gomolja) koji se uzorkuje tj. veličina uzorka nije standardizirana. Uobičajeno je da se sa jedne parcele uzme 100-200 listova ili 3-5 listova sa jedne biljke (ovisi o veličini parcele, broja biljaka, broja zastupljenih sorti i sl.). Uzimaju se uzorci sa simptomima zaraze, osim u slučaju kada se uzorkuje radi provjere latentne zaraze.
- (4) Kako bi se olakšalo vršenje vizuelnih pregleda, u Prilogu III je tabela sa uporednim prikazom simptoma na Rs i na Cms.
- (5) Kada se na mjestu proizvodnje vrši uzorkovanje gomolja krompira za testiranje latentne zaraze sa Cms i Rs, prilikom dijagonalnog prohoda kroz parcelu sa najmanje 10 mjesta, u zavisnosti od veličine parcele, slučajnim odabirom uzima se ukupno 200 gomolja koje predstavljaju uzorak za laboratorijsko testiranje. Uzorkovani gomolji se stavljaju u vreće koje će onemogućiti dodir među gomoljima različitih uzoraka. Mrežaste vreće nisu prikladne za pakovanje uzoraka. Prilikom uzorkovanja potrebno je pridržavati se svih higijenskih mjera propisanih Instrukcijom.

Član 11.

(Higijenske mjere)

- (1) Kod pregleda gomolja krompira i uzorkovanja, moraju se uvijek dosljedno primjenjivati higijenske mjere. Prilikom rada uvijek treba upotrebljavati čiste rukavice od lateksa. Jedan par rukavica se upotrebljava za pregled samo jednoga LOT-a. Kada pregledamo više LOT-ova, za svaki LOT upotrijebiti nove rukavice. Osim upotrebe rukavica, moraju se dezinfikovati ruke odgovarajućim sredstvom za dezinfekciju.

"Službeni glasnik BiH", broj: 63/13

- (2) Na početku i na kraju svakoga pregleda novoga LOT-a mora se dezinfikovati površina stola na kojem se obavlja vizuelni zdravstveni pregled i nož koji se upotrebljava za rezanje gomolja. Za dezinfekciju se koristi 96% alkohol ili neko drugo odgovarajuće sredstvo za dezinfekciju. Kao sredstvo za dezinfekciju može se upotrijebiti i natrijev hipohlorid - varikina.

Član 12.

(Stupanje na snagu)

Ova Instrukcija stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku BiH“.

Broj UZZB-01-1-28-1-588-8/13

23. jula 2013. godine, Sarajevo Direktor **Radenko Radović**, s. r.

PRILOG I
(Šema za formiranje uzoraka)

Veličina lota (jedinica za ispitivanje)	Minimum jedinica uzorkovanja	Jedinica inspekcije
Sjemenski krompir		
< 10 tona	100 kg ili 4 vreća	200 gomolja
11 – 15 tona	150 kg ili 5 vreća	200 gomolja
16 – 20 tona	200 kg ili 8 vreća	200 gomolja
21 – 25 tona	250 kg ili 10 vreća	200 gomolja
> 25 tona – uvažava se kao nov lot		200 gomolja
Merkantilni krompir		
< 25 tona	100 kg ili 5 vreća	200 gomolja
26 – 50 tona	100 kg ili 5 vreća	200 gomolja
51 – 200 tona	20 kg/10 tona ili 1 vreća/10 tona	200 gomolja
> 200 tona	20 kg/10 tona ili 1 vreća/10 tona	1 gomolj / 1 tona

PRILOG II
(Karantinski štetni organizmi)

Karantinski štetni organizmi	EU	EPPO
GLJIVE		
<i>Phoma andina</i>	IAI	A1
<i>Phoma exigua</i> var. <i>foveata</i>	-	-
<i>Puccinia pittieriana</i>	IIAI	A1
<i>Septoria lycopersici</i> var. <i>malagutii</i>	IAI	A1
<i>Synchytrium endobioticum</i>	IIAI	A2
<i>Thecaphora solani</i>	IAI	A1
INSEKTI		
<i>Tecia solanivora</i> (<i>Scrobipalopsis solanivora</i>)	IIAI	A2
<i>Leptinotarsa decemlineata</i>	IB	A2
<i>Liriomyza sativae</i>	IAI	A2
<i>Epitrix cucumeris</i>	-	A1 action
<i>Epitrix tuberis</i>	-	A1 action
<i>Helicoverpa armigera</i>	IIAI	A2
<i>Cacoecimorpha pronubana</i>	-	A2
<i>Premnotrypes latithorax</i> (neevropski)	IAI	A1
<i>Premnotrypes sanfordi</i> (neevropski)	IAI	A1
NEMATODE		
<i>Ditylenchus dipsaci</i>	IIAI	A2
<i>Globodera pallida</i>	IIAI	A2
<i>Globodera rostochiensis</i>	IIAI	A2
<i>Meloidogyne chitwoodi</i>	-	A2
<i>Nacobbus aberrans</i>	IAI	A1
<i>Meloidogyne fallax</i>	-	A2
<i>Ditylenchus destructor</i>	IIAI	Izbrisano 1984
BAKTERIJE I FITOPLAZME		
<i>Clavibacter michiganensis</i> subsp. <i>sepedonicus</i>	IIAI	A1
<i>Ralstonia solanacearum</i>	IIAI	A2
<i>Xanthomonas vesicatoria</i>	IIAI	A2
Potato stolbur phytoplasma (<i>Phytoplasma solani</i>)	IIAI	A2
Potato purple-top wilt	-	-
VIRUSI I VIROIDI		
Potato virus T	IAI	A1
Potato black ringspot virus	IAI	-

"Službeni glasnik BiH", broj: 63/13

Tomato black ring nepovirus	IIAII	-
Tomato spotted wilt tospovirus	IIAII, IB	A2
Andean potato latent virus	IAI	A1
Andean potato mottle virus	IAI	A1
Potato deforming mosaic disease	-	-
Potato yellow dwarf nucleorhabdovirus	-	-
Potato yellow vein disease	-	-
Potato yellowing alfamovirus (samoniklo)	-	-
Arracacha virus B, oca strain	IAI	A1
Neevropski izolati krompirovih virusa A, M, S, V, X i Y (uključeno Yo, Yn i Yc) i Potato leafroll virus	IAI	-
Potato spindle tuber viroid	IAI	A2

LISTOVI	hloroza i uvelost najmlađih listova (pri vrhu biljke ili na krajevima bočnih grančica); uvelost intenzivna u najtoplijim dijelovima dana -tokom noći simptom nestaje pa je u hladnija i rosna jutro simptom "maskiran"	hloroza i uvelost prvo starijih listova (pri osnovi biljke), prvo pojedinačnih liski, a zatim više njih zajedno; simptom uočljiviji kada je proljeće hladno, a ljetno toplo; lisice se uvijaju prema licu ploske, po rubovima se može javiti nekroza a zatim sušenje
STABLO	venu mlade stabljike, dok se ovaj simptom ne uočava na starijim biljkama; srž oboljelih stabljika puca i vidljive su šupljine ispunjene bakterijskim eksudatom pa često "curi niz stabljiku; stabljika je pri osnovi smeđa (uočljivo na oko 2,5 cm iznad površine zemljišta) praćena eksudatom; na presjeku oboljelog stabla vidljiva je nekroza sudovnog sistema i bakterijski eksudat; na stablu se može formirati adventivno korjenje	vanjski simptomi slabo izraženi; javlja se slaba hloroza; ponekad se na presjeku stabljike pri samom dnu može uočiti mliječna sluzava tečnost; ne venu sve biljke u jednoj kućici (jedni strukovi venu, a drugi ne); oboljele biljke su krhke i zaostaju u porastu, venu i suše se
GOMOLJI	na površini gomolja nema vanjskih znakova oboljenja (mogu biti tamnije obojeni); često su čestice zemlje zaljepljene za okca na gomoljima krompira; oboljenje vidljivo na presjeku gomolja na kojem je uočljiva tamnosmeđa nekroza sudovnog sistema; pri pritisku iz nekrotičnog tkiva ističe sivobijela sluz (eksudat)	na površini gomolja mogu se uočiti nasumične pukotine, a ispod pokožice mjestimične svijetložute pjegice gdje se tkivo razmekšava i truli i pod pritiskom se lako ulegne; na uzdužnom presjeku gomolja zona sprovodnih sudova mijenja boju u svijetložutu pa u mrku i sa jasno vidljivim šupljinama, a prstenasta zona sprovodnog tkiva se odvaja od ostalog dijela gomolja; pod pritiskom ističe mliječnobijeli bakterijski eksudat

Karantinski štetni organizmi krompira - oni koji se rjeđe nalaze na krompiru prikazani su neboldirani.

PRILOG III
(Uporedni pregled simptoma smeđe i prstenaste truleži krompira)

	<i>Ralstonia solanacearum</i> — smeđa trulež krompira (Rs)	<i>Clavibacter michiganensis</i> spp. <i>sepedonicus</i> — prstenasta trulež krompira (Cms)
OPIS SIMPTOMA NA POJEDINIM BILJNIM DIJELOVIMA	BILJKE DOMAĆINI	
	krompir, paradajz, paprika, patlidžan, duhan, pelargonija korov (<i>Solanum dulcamara</i>),	krompir